

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НАРАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 50 (535)

Чэрвень 1961 г.

Год выдання 7-ы

Нядаўна ў Маскве з поспехам праходзілі гастролі Беларускага дзяржаўнага ансамбля песні і танца. Яго удзельнікі далі канцэрты на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі, у парку ЦДСА, у палацах культуры сталіцы. Збор ад аднаго з канцэртаў артысты ансамбля перадалі ў «Фонд міру». На здымку: група артыстаў ансамбля.

Дзень савецкай моладзі

25 чэрвеня юнакі і дзяўчаты нашай краіны адзначылі сваё радаснае свята, свята шчаслівага юнацтва — Дзень савецкай моладзі. Штогадовае святкаванне Дня моладзі — выдатнае праяўленне клопатаў партыі і дзяржавы аб юным пакаленні.

Які б куток краіны мы ні ўзлі, усюды моладзь працуе, праяўляе сваю ініцыятыву, свой пачын. Юнакі і дзяўчаты дабіваюцца выканання зменнага задання на гадзіну раней, імкнучыся ліквідаваць ручную працу на вытворчасці, дабіваюцца лепшай у свеце якасці выпускаемай прадукцыі.

«Моладзь у будаўніцтве — вялікая сіла, — гаварылася ў прывітанні ЦК КПСС ўдзельнікам Усесаюзнай нарады маладых будаўнікоў. — Дзякуючы ўмеламу выкарыстанню магутнай будаўнічай тэхнікі і перадавога вопыту, энтузіязму і задору моладзі многія важнейшыя аб'екты прамысловасці і транспарту ўзведзены ў нябачаны ў светнай практыцы тэрміны».

Разам з магутнымі камсамольскімі домамі, з новымі чыгункамі, з узведзенымі сярод стэпаў новымі прыгожымі гарадамі, вырастае наш малады савецкі чалавек. Гэта нястомны барацьбіт за новае, сапраўднае руплівае гаспадарства свайго краіны. Ён заўсёды на прадэміі працы.

Ісці па закліку партыі на самыя адказныя ўчасткі гаспадарчага і культурнага будаўніцтва краіны стала законам жыцця для савецкай моладзі. Барацьба з цяжкасцямі не палахае маладых людзей. Камсамольскія будоўлі для іх не толькі месца работы, але і выдатная разнабавая школа жыцця, родны дом. Закончышы адну будоўлю, яны едуць на другую, потым на трэцюю. Іх кліча на новыя будоўлі не высокі заробтак, а адданасць партыі, народу, гарачая юнацкая рамантыка.

Перад савецкай моладдзю адкрыты ўсе дарогі. Ёй га-

рантавана вялікае права на адукацыю. Нашы юнакі і дзяўчаты могуць бясплатна вучыцца ў любой навучальнай установе. І наадварот, не злы плаціць за вучобу, а дзяржава плаціць ім стыпендыю. Пасля заканчэння вучобы ім адразу ж прадастаўляецца работа па спецыяльнасці.

У моладзі капіталістычных краін няма такіх магчымасцей вучыцца, як у савецкай моладзі. Адна з амерыканскіх турыстаў беларускага паходжання, якая нядаўна наведвала нашу краіну, з горыччу расказвала аб тым, што на адукацыю сына, які вучыўся на інжынера, яны патрацілі пянаццаць тысяч долараў. Кожны год вучобы ў амерыканскім каледжы каштуе дзве тысячы долараў. Бяспраўе, нястачу, беспрацоўе — вось што нясе юнацтву капіталізм.

Наша моладзь актыўна змагаецца за мір. Умацоўваюцца і развіваюцца сувязі яе з моладдзю ўсяго свету. Савецкая моладзь падтрымлівае сяброўскія сувязі з юнацтвам больш як 100 краін, з 800 рознымі маладзёжнымі і студэнцкімі арганізацыямі свету. Яна ўдзельнічае ў розных маладзёжных мерапрыемствах — фестывалях за мір і дружбу, канферэнцыях, сустрэчах, семінарах. Расшыраецца абмен дэлегацыямі.

У ліпені — жніўні гэтага года ў Маскве адбудзецца сусветны Форум моладзі. На Форуме будзе разгледжаны цэлы рад праблем, і перш за ўсё праблема захавання міру, мірнага суіснавання, і разбраення, нацыянальнай незалежнасці. На абмеркаванні Форума выносяцца таксама пытанні задавальнення сацыяльна-эканамічных правоў моладзі, правоў дзяўчат і маладых жанчын, выхавання і адукацыі, культуры, арганізацыі адпачынку, спорту і іншых.

Будзе на Форуме і наша беларуская моладзь, якая

разам з юнакамі і дзяўчатамі ўсёй краіны змагаецца за мір і дружбу паміж народамі.

Будаўнікі Салігорска, Палацкага нафтазавода, Васілевіцкай ДРЭС, маладых рабочых Мінска, Жодзіна, Жабінкі, новымі поспехамі ў працы сустралі сваё свята.

25 чэрвеня на плошчах гарадоў, пасёлкаў, вёсак Беларусі адбыліся дэманстрацыі моладзі, святочныя шэсці, на стадыёнах — спартыўныя спаборніцтвы. Вечарам у парках адбыліся фестывалі, канцэрты, танцы, гульні. А калі сцягнула, прыгожыя агні феерверкаў асвятлялі ўвесь навакол.

Магілёўскі будаўнічы тэхнікум рыхтуе спецыялістаў па прамысловому і грамадзянскаму будаўніцтву. У бягучым годзе тут атрымаюць дыпломы 280 юнакоў і дзяўчат. Зараз у выпускнікоў гарача пара — абарона дыпламаў і здача экзаменаў. На здымку: вучні IV курса на занятках у кабінце прамысловых і грамадзянскіх будынкаў. На прадэміі плануе — Ядвігія Шадзько і Станіслаў Пазнякоў.

ПРАГРЭСІВНЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ за мяжой робяць усё магчымае для таго, каб кожны эмігрант, якога лёс закінуў на далёкую чужыну, не адчуваў сябе адзіночым і адарваным ад Радзімы. Федэрацыя рускіх канадцаў, напрыклад, якая нядаўна адзначала сваё трыццацігоддзе, выдае газету «Вестник», дзе асвятляецца жыццё рускай, беларускай і украінскай эміграцыі ў Канадзе, арганізуе лекцыі аб міжнародным становішчы, аб прагрэсіўных дзеяхах, дасягненнях і жыцці савецкага народа, наладжвае прагляд савецкіх кінафільмаў. У вольны ад работы час члены Федэрацыі збіраюцца ў сваіх клубах, дзе прымаюць удзел ва ўсіх гэтых мерапрыемствах.

Эміграцыя горада Калгары добра ведае М. Барысюка. «Наш заслужаны ветэран, выдатны арганізатар», — так называюць яго калгарцы. Яшчэ 25 год назад М. Барысюк стварыў харавую групу, і з таго часу яна спявае цудоўныя старадаўнія беларускія і рускія песні, якія так палюбіліся жыхарам Калгары. На змену такім старым кіраўнікам ідзе моладзь. Цудоўны канцэрт падрыхтавалі і правялі ў Лондане [Антарыю] Надзея Савіцкая і Іван Казёл. Вольга Аліджар, Марыя і Іван Казёл, Надзея Савіцкая і іншыя юнакі і дзяўчаты выканалі на народных інструментах песні савецкіх кампазітараў: «Падмаскоўныя вечары», «Сцяжынку», «Жураўлі», «Песню маскоўскіх студэнтаў» і іншыя. Удзел у канцэрте прынялі і дзеці. Асабліва спадабалася гледачам выступленне сястрычак Лінды, Даяны, Джон і Каці. Яны вельмі хораша праспявалі рускую народную песню «Калінка». Гэта іх дзед Адам Бойка навучыў дзяцей рускай мове, песням і танцам рускага народа. Вельмі часта ён расказвае ўнучкам аб жыцці на свайой Радзіме.

Як праводзіш ты свой вольны час, зямляк?

Патрыёты нашай Радзімы ствараюць рускія школы і курсы, дзе вучаць дзяцей, якія нарадзіліся на чужыне, свайго роднай мове. І хоць многія з іх ніколі не былі настаўнікамі, цяпер ідуць у школы і становяцца педагогамі. Гэтай высакароднай дзейнасці многія зямлякі аддаюць увесь вольны час, і ў ёй знаходзяць сваю радасць, сваё натхненне.

Кожны дзень наша рэдакцыя атрымлівае пісьмы ад зямлякоў з розных краін. З Заходняй Германіі пішуць аб тым, з якой цікавасцю нашы суайчыннікі збіраюцца па пяць, дзесяць чалавек ля рэспрадуктараў і слухаюць перадачы з Радзімы. Зямляк І. Р. з Аргенціны просіць высласць яму газету «Голас Радзімы» і дадатак да яе — брашуры. «Клубы, дзе мы адпачывалі, збіраліся разам, дзяліліся думкамі, навінамі аб жыцці на Радзіме, абмяркоўвалі розныя пытанні, закрыты. Застаецца шукаць іншых сродкаў, каб не згубіць сувязі з Радзімай. Шліце свае выданні. Кожную вашу газету або брашуру прачытае некалькі чалавек, і адразу цяплей стане на душы».

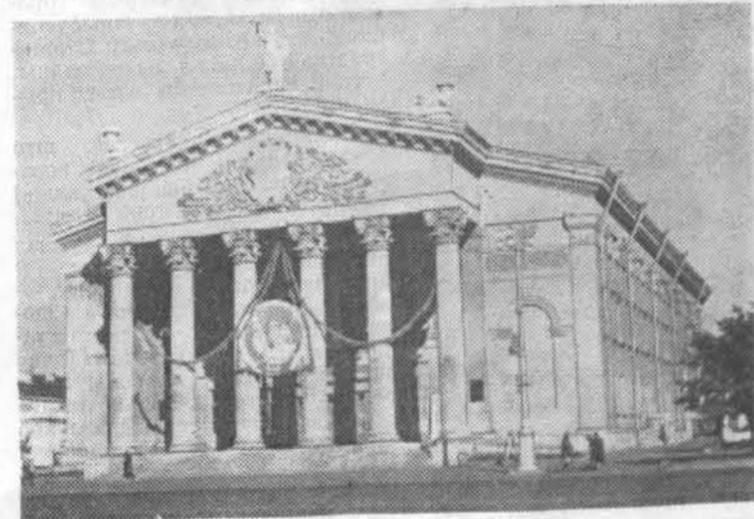
«Хочаце ведаць, як мы жывём! — пытаецца ў сваім пісьме наш суайчыннік А. Д. з Бельгіі. — Я магу адказаць вам. Хоць жывём мы за мяжой, але сэрцы нашы заўсёды з вамі, на Радзіме. Кожны дзень мы слухаем радыё, чытаем газеты. А потым дзелімся навінамі з сябрамі, сэрцы якіх, таксама як і нашы, сумуюць па роднай зямлі. Мы ў захапленні ад подзвіга нашага земляка Юрыя Гагарына, радуецца нас дасягненні савецкага народа, а калі слухаем родныя песні — сэрцы нібы плачуць. Эх, былі б крылі!»

Крыху іншага зместу прышло яшчэ адно пісьмо з Бельгіі. «Мы, старая эміграцыя, а правільней, большасць з нас, былі і застаемся патрыётамі свайго Радзімы. Мы прагна ловім кожную вестку з роднай зямлі. Газету «Голас Радзімы» зачытваем да дзіра, перадаючы яе адзін аднаму. Але ёсць сярод нас чалавек дваццаць. Невядома, чаму яны не жадаюць ведаць праўду аб Радзіме. Такіх у любое варажое балота ўцягнуць не доўга. Іх і выкарыстоўваюць нашы ворагі».

С. П. з Бельгіі піша: «Я сабраў добрую бібліятэчку, прыкладна 300 тамоў кніг. Гэта творы Пушкіна, Гоголя, Астроўскага, Дастаеўскага, Талстога, Шалахава, Купалы, Коласа, Капцэвай і іншых пісьменнікаў. Многія мае сябры па некалькі разоў перачытваюць іх, потым разам абмяркоўваем. Ёсць, на жаль, і такія эмігранты, якіх не цікавіць літаратура. Але я ўсё ж не губляю надзеі, што яны прыдуць да нас і будуць разумна праводзіць свой адпачынак».

Чалавек разумны і сумленны заўсёды знойдзе для сябе высакародную, карысную справу, якой не толькі сам загарыцца, але і запаліць дзесяткі іншых сэрцаў. Станіслаў Лінкевіч і Фёдар Курбан з Таронта падрыхтавалі літаратурныя сцэнарыі, дзе адлюстравалі жыццё і дзейнасць рускай эміграцыі ў Канадзе. Самадзейныя артысты паставілі спектакль па гэтым сцэнарыі, які з захапленнем глядзелі беларусы, украінцы, рускія. С. Назарэц стварыў танцавальную групу, якая з поспехам выконвае народныя танцы, А. Парашчук развучыла і спявае беларускую песню «Дзявочая лірычная», цікавы цыкл лекцый на тэму «Широка, страна моя родная» праслухала большасць нашых суайчыннікаў з Бельгіі.

Арганізацыя розных гурткоў па вывучэнню рускай і беларускай мовы, мастацкай самадзейнасці, распаўсюджванне савецкай літаратуры, прагляд савецкіх кінафільмаў — усё гэта карысныя справы, якімі заняты сумленныя людзі, закінутыя на чужыну. З такіх патрыётаў трэба браць прыклад.

Гомельскі абласны драматычны тэатр.

Перагародзім дарогу новай вайне!

Сход прадстаўнікоў грамадскасі Масквы у сувязі з 20-годдзем з пачатку Вялікай Айчыннай вайны

Два дзесяцігоддзі назад на Савецкі Саюз вераломна напала гітлераўская Германія — вораг каварны, люты, узброены на апошняму слову тэхнікі. На нашай роднай зямлі запалыхала вайна. У самых жорсткіх бітвах савецкі народ гераічна адстаў заваёвы Кастрычніка, свабоду і незалежнасць сваёй Радзімы.

У сувязі з дваццацігоддзем з дня пачатку Вялікай Айчыннай вайны 1941 — 1945 гадоў 21 чэрвеня ў Вялікім Крамлёўскім палацы адбыўся сход прадстаўнікоў грамадскасі Масквы.

Сход адкрывае першы сакратар Маскоўскага гарадскога камітэта КПСС П. Н. Дзёмічаў.

Урачыстая хвіліна — у залу ўносяць Сцяг Перамогі, які запупсаваў над рэйхстагам у памяты красавіцкі дзень сорак п'ятага года. Усе прысутныя ўстаюць і горача апладзіруюць. Сцяг нясе адзін з удзельнікаў штурму рэйхстага Герой Савецкага Саюза палкоўнік К. Я. Самсонаў. Разам з ім — Герой Савецкага Саюза М. А. Ягораў, М. В. Кантарыя, які ўзняў гэты гістарычны сцяг на купале фашысцкай цытадэлі. Мікста Фаргеевіч Хрушчоў, які прысутнічае на сходзе, моцна пацскае рукі доблесным героям вайны.

Слова для даклада аб 20-й гадавіне з дня пачатку Вялікай Айчыннай вайны даеца міністру абароны СССР Маршалу Савецкага Саюза Р. Я. Малиноўскаму.

Савецкі народ вынес на сваіх плячах асноўны цягар другой сусветнай вайны, — сказаў міністр абароны СССР Маршал Савецкага Саюза Р. Я. Малиноўскі. — З першых месяцаў Вялікай Айчыннай вайны Савецкі Саюз імкнуўся скараціць тэрміны вайны і зменшыць колькасць яе ахвяр. Вёў настойлівую барацьбу за адкрыццё другога фронту, але правячыя

колы ЗША і Англіі, ставячы мэту максімальнага аслаблення як Савецкага Саюза, так і Германіі, аб чым так цынчна заявіў у той час Г. Трумэн, марудзілі з разгортваннем вайны дзеянняў у Заходняй Еўропе. Яны разгортвалі гэтыя дзеянні на другарадных тэатрах. Толькі тады, калі саюзнікам стала ясна, што фашысцкая Германія будзе разбіта Савецкім Саюзам і без іх дапамогі, вось тут яны і паспяшылі з адкрыццём другога фронту ў Еўропе і высадзілі свае войскі ў Нармандыі. Гэта факты, іх не пазбегнеш. Такім чынам, СССР належыць рашаючая роля ў разгроме фашысцкай Германіі і яе саюзнікаў. Можна прамі сказаць, што без Савецкага Саюза германскі фашызм не быў бы знішчаны.

Гаворачы аб уроках вайны, Р. Я. Малиноўскі адзначыў, што правячыя колы ЗША, Англіі і Францыі не хочуць лічыцца з урокам гісторыі. Трэба быць безнадзейна сляпым, каб не бачыць пагроз, ствараемых адраджэннем германскага мілітарызму і рэваншызму. Хто дакажа, што мэты, якія ставіла сабе фашысцкая Германія па заваяванні сусветнага панавання, змяніліся цяпер у Заходняй Германіі?

Савецкія людзі вельмі добра ўсведамляюць небяспеку адраджэння заходнегерманскага мілітарызму. Але ім, што нанеслі смеротны ўдар фашысцкаму зверу, не страшныя гістарычныя выпадкі навалёных рэваншыстаў і іншых прэтэндэнтаў на сусветнае панаванне. Мы здолеем абараніць сваю Радзіму ад замахаў любога агрэсара, у нас ёсць чым абараніць і мы ў сілах накінуць упіхамірвальную кашулю на любога вар'ята, які ўздумае развязаць новую ядзерную вайну.

Слова атрымлівае двойчы Герой Савецкага Саюза Маршал Савецкага Саюза В. І. Чуйкоў. Ён дзеліцца ўспамінамі аб днях Вялікай Айчыннай вайны, у прыватнасці аб гераічнай абароне Сталінграда.

Абстаноўка была вельмі цяжкая, — гаворыць В. І. Чуйкоў. — Вораг не толькі бамбіў і абстрэльваў Сталінград, але яго снарады пераляталі Волгу і клаліся недалёка ад каманднага пункта фронту.

Тут у дні Сталінградскай бітвы генерал Чуйкоў сустрэўся з камандуючым фронтам А. І. Яраменкам і членам Ваеннага савета М. С. Хрушчовым.

140 дзён і начэй адбіваў Сталінград гітлераўцаў. Нягледзячы на шалёны наіцск, праціўнік змог прайсці ўперад усяго толькі на 3—5 кіламетраў. Маршал Савецкага Саюза В. І. Чуйкоў прывёў прыклады выключнага гераізму абаронцаў Сталінграда — воінаў і рабочых.

Чуйкоў напамніў, што ў гэтыя дні амерыканскі і англійскі друк выказваў захапленне подзвігамі сталінградцаў. Маршал рэкамендаваў сучасным горагісторыкам, якія спрабуюць цяпер зменшыць уплыў Сталінградскай бітвы на выхад вайны, часцей перачытваць гэтыя прызнанні.

Прамоўца падкрэсліў, што сталінградцы не толькі перамаглі, але, прайшоўшы вялікі баявы шлях, дасягнулі Берліна.

Мы высока цэнім уклад антыфашысцкай кааліцыі ў агульную справу барацьбы, — заявіў Маршал Савецкага Саюза В. І. Чуйкоў, — аднак гістарычная праўда такая, што ў час штурму Берліна на сотні кіламетраў ад яго не было ні аднаго амерыканскага, англійскага або французскага салдата, апрача ваеннапагонных, якіх мы вызвалілі. Таму зусім не грунтоўныя прэтэнзіі правячых колаў ЗША, Англіі і Францыі на нейкія асаблівыя правы ў Берліне.

Двойчы Герой Савецкага Саюза генерал арміі Н. І. Крылоў падкрэслівае, што ўдар нямецка-фашысцкай вайеннай машыны быў падрыхтаваны сіламі міжнароднай рэакцыі і, перш за ўсё, амерыканскім імперыялізмам. Залаты дождж амерыканскіх долараў апландіў ваенную эканоміку Германіі, якая пацярпела паражэнне ў першай сусветнай вайне. Мільярдэры ЗША выкармілі і выпалілі гітлераўскую армію, уклалі ёй у рукі зброю для ажыццяўлення агрэсіі.

Фальсіфікатары гісторыі лжыва сцвярджаюць, — сказаў Крылоў, — што гітлераўскую армію загубілі рускія прасторы, жорсткія маразы і памылкі нямецкага камандавання. Буржуазныя ваенныя гісторыкі не шкадуць фарбаў, каб прыпісаць ЗША і Англіі рашаючую ролю ў разгроме фашысцкай Германіі, фальсіфікатары гістарычнай праўды выкарыстоўваюцца імперыялістамі, з аднаго боку, як сродак ідэалагічнай прапаганды новай вайны, каб унушыць сучасным агрэсіўным сілам думку аб магчымасці «перайграць» вайну, з другога боку, як зброя барацьбы супраць растуцкага міжнароднага аўтарытэту Савецкага Саюза і велізарнай прыцягальнай сілы сацыялізма. Усім добра вядома, што на працягу трох год Савецкая Армія адзін на адзін змагалася з арміяй фашысцкай Германіі. Усе сумленныя людзі свету з асаблівай удзячнасцю прызнаюць рашаючы ўклад савецкага народа ў разгром гітлераўскай Германіі. Нышчымы сведкамі гэтых падзей былі мільёны працоўных.

Вопыт пасляваеннага развіцця, — працягваў Крылоў, — паказвае, што рэакцыйныя сілы капіталістычных краін, вінаватыя ў развязанні другой сусветнай вайны, не адмовіліся ад варожых, не ўласцівых чалавецтву планаў вайны, не сілалі зброі. Аслепленыя класавай нянавісцю да сацыялізма, яны спрабуюць праводзіць тую палітыку, якая прывяла чалавецтва да сусветнай вайны. У якасці галоўнай сілы рэакцыі цяпер выступаюць амерыканскія імперыялісты, якія прэтэндуць на сусветнае панаванне. Заходняя Германія ператвараецца ім у ачаг ваеннай небяспекі. Гэта яны далі зброю масавага знішчэння ў рукі тых самых гітлераўскіх генералаў, якія толькі 16 год таму назад залілі Еўропу патокамі чалавечай крыві. Што можа быць больш сумнага і ганебнага, чым гэты факт?

На трыбуну падмаеца адзін з камандзіраў партызанскіх злучэнняў Герой Савецкага Саюза генерал-маёр у адстаўцы А. Н. Сабурцаў.

Прамоўца падкрэсліў, што партызанскі рух у гады Вялікай Айчыннай вайны аказаў дзейную дапамогу масавай формай удзелу ўсенародных мас у барацьбе з ворагам.

Успамінамі аб сваім баявым шляху дзеліцца Герой Савецкага Саюза М. А. Ягораў. Ён падрабязна расказаў аб штурме рэйхстага, аб тым, як узяўся на ім Сцяг Перамогі.

Праслаўлены лётчык тройчы Герой Савецкага Саюза генерал-лейтэнант авіяцыі А. І. Пакрышкін гаварыў аб незвычайнай храбрасці савецкіх авіятараў, якія разам з усёй нашай арміяй мужна адстаялі свабоду і незалежнасць Радзімы.

З першых дзён вайны, — сказаў ён, — сярод лётчыкаў-знішчальнікаў стала правілаў ужываць у рашучым баі, калі гэта аказалася неабходным, таран. Ні адзін з варожых лётчыкаў не рызнуў за ўсю вайну скарыстаць гэты прыём, а савецкія палоты толькі ў бітвах пад Масквой паспяхова ўжывалі паятранны таран 30 разоў.

Многа слаўных старонак успісала авіяцыя ў гістарычную кні-

гу перамог Вялікай Айчыннай вайны. Нашы лётчыкі знішчылі ў паветраных баях галоўныя сілы фашысцкага паветранага флоту — каля 70 тысяч варожых самалётаў.

Заваяваўшы перамогу ў Вялікай Айчыннай вайне, — працягваў А. І. Пакрышкін, — Савецкі Саюз вядзе ўпорную барацьбу за мір. Наша імкненне да міру зразумела кожнаму простаму чалавеку, кожнаму працаўніку. Камунізм і мір непадзельны. Аднак нельга забываць, што недабітыя гітлераўцы і іх апекуны зноў брагаюць зброй, рыхтуючыся да рэваншу. Мы добра памятаем урок вайны.

Член Савецкага камітэта абароны міру, маці двух Герояў Савецкага Саюза, загінуўшых смерцю храбрых у баях за Радзіму, Л. Т. Касмадзям'янская, якая выступіла з прамовай, гаварыла аб тым, што ад саміх народаў, ад іх актыўных дзеянняў залежыць захаванне міру на зямлі. Няма сумнення, што справядлівасць і розум перамогуць.

Маці дзяцей, якія загінулі ў мінулай вайне, — гаворыць Л. Т. Касмадзям'янская, — я звяртаюся цяпер да прыхільнікаў міру ва ўсіх краінах, да маці ўсёй зямлі і маці, якія радуецца цяпер поспехам у жыцці выпешчаных ім дзяцей, і да тых юных маці, якія, толькі што спазнаўшы радасць мацярынства, не адрываюць вачэй ад калыскі, я звяртаюся да іх, да ўсіх прыцялаў міру з заклікам: будзем пільнымі! Яшчэ цяпер аб'яднаем свае намаганні ў барацьбе за трывалы мір! Перагародзім дарогу новай вайне! Няхай жа ўсюды перамогуць ідэі міру і дружбы народаў!

Сустрэты бурнымі апладысмантамі, на сходзе з прамовай выступіў Першы сакратар ЦК КПСС і Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў.

У сваёй прамове М. С. Хрушчоў між іншым сказаў:

Уся перагісторыя другой сусветнай вайны — гэта ганебны раздзел у палітыцы так званых заходніх дэмакратыі. Правячыя колы Англіі, Францыі, Польшчы і іншых дзяржаў не спыніліся перад здрадніцтвам нацыянальным інтарэсам сваіх народаў. З памяці чалавецтва ніколі не згладзіцца ганебная Мюнхенская змова 1938 года, калі правіцелі Англіі і Францыі кінулі пад ногі фашысцкіх захопнікаў Чэхаславацкую Рэспубліку. За гэтую здрадніцкую палітыку народам прыйшлося расплачвацца мільёнамі жыццяў сваіх сыноў і дачок, страшнымі нястачамі.

Успомніце гісторыю з пасылкай ваенных сіл Англіі і Францыі ў Маскву летам 1939 года. Савецкі ўрад прапанаваў тады зусім канкрэтныя планы сумесных дзеянняў узброеных сіл трох дзяржаў на выпадак, калі б Германія развязада вайну ў Еўропе. У той час было яшчэ не позна спыніць агрэсара. Калі б тады правячыя колы Англіі і Францыі праявілі жаданне і волю даць адпор агрэсору, Гітлер многа разоў падумаў бы, перш чым развязаць вайну. Гісторыя магла скласіцца зусім па-іншаму, сусветнай вайны магло б і не быць, чалавецтва не панесла б велізарных ахвяр і страт.

Савецкі ўрад разгадаў тады каварства імперыялістычных колаў, якія, патураючы агрэсору, хацелі сакрушыць Савецкі Саюз сіламі гітлераўскай вайеннай машыны. Мы разумелі, што заходнія дзяржавы сваёй палітыкай загірвання з Гітлерам ставілі адну мэту — павярнуць вострыя германскай агрэсіі супраць Савецкага Саюза. Для нас было зразумела, што германскі фашызм выступаў як ударны кулак сусветнай рэакцыі, якая марыла аб тым, каб

сакрушыць нашу краіну — апошні міжнароднага рэвалюцыйнага руху.

Задума заходніх дзяржаў была далёкай — знішчыць Савецкі Саюз і ў той жа час абясаціць Германію з тым, каб самім непадзельна панаваць у свеце і дыктаваць усім свае ўмовы. Найбольш цынчна гэтыя задумы выказаў былы сенатар, а затым прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі Гары Трумэн. Ён гаварыў: «Калі мы ўбачым, што выйграе Германія, то нам трэба дапамагаць Расіі, а калі выйграваць будзе Расія, то нам трэба дапамагаць Германіі, і, такім чынам, няхай яны забіваюць як мага больш».

Такую палітыку, сутнасць якой была так адкрыта выкладзена Трумэнам, праводзілі заходнія дзяржавы. Гэтыя ідэі і цяпер не намерлі ў свядомасці агрэсіўных імперыялістычных колаў Захаду. Яны былі б не супраць таго, каб яшчэ раз паспрабаваць зрабіць гэта і цяпер калі б знайшлі сілу, якую маглі б штурхнуць супраць Савецкага Саюза.

Але цяпер такой сілы няма. Магутнасць Савецкага Саюза і ўсяго сацыялістычнага лагера настолькі вырасла, што калі б заходнія дзяржавы мабілізавалі ўсе свае сілы ў шалёнай спробе ліквідаваць заваёвы народаў сацыялістычных краін, то і ў гэтым выпадку яны пацярпелі б поўны праслаў.

Нават самі прадстаўнікі імперыялістычных дзяржаў цяпер гавораць, што ў свеце стварылася раўнавага сіл паміж заходнімі дзяржавамі і сацыялістычнымі краінамі. Разуменне гэтага ўжо з'яўляецца для іх прагрэсам. Але было б яшчэ большым прагрэсам, калі б тыя, хто так разумее абстаноўку, на справе праводзілі палітыку, вынікаючую з суадносін сіл, якія склаліся, гэта значыць палітыку міру і мірнага суіснавання.

Мы заўсёды гаварылі, што перамогі над фашызмам мы дасяглі разам з нашымі саюзнікамі на антыгітлераўскай кааліцыі. Савецкі народ па вартасці цэніць дапамогу, якая была аказана яму ў ходзе вайны Злучанымі Штатамі Амерыкі, Англіяй, Францыяй і іншымі краінамі. Думаю, аднак, што нашы былія саюзнікі самі разумеюць, што рашаючы ўклад у справу перамогі быў унесены савецкім народам, і мы ніколі не прыніжам іх годнасці і намаганняў, калі напамінаем аб гераічнай самаахвярнасці савецкіх людзей.

Усе рашаючыя бітвы другой сусветнай вайны адбыліся на ўсходнім фронце, і калі Злучанымі Штатамі Амерыкі страцілі ў другой сусветнай вайне каля 300 тысяч чалавек, а Англія прыкладна 250 тысяч чалавек, то на нашым фронце такімі лічбамі вылічваліся страты ў асобных бітвах. У нас няма, бадай, ні адной сям'і, якая не пацярпела б ад вайны. Наш народ страціў многія мільёны жыццяў сваіх лепшых сыноў і дачок.

Так, гэта была вельмі цяжкая барацьба, але Савецкі Саюз выстаяў, і не толькі выстаяў, але выйшаў з цяжкіх выпрабаванняў другой сусветнай вайны яшчэ больш узмацнёным. Савецкі народ за кароткія тэрміны аднавіў усё тое, што было разбурана ў гады вайны. Цяпер нават самыя заклятыя нашы ворагі прызнаюць, што Савецкі Саюз з'яўляецца мацнейшай у ваенных адносінах дзяржавай. Да таго ж Савецкі Саюз цяпер не адзінока. Мы жывём і працуем у вялікай садружнасці сацыялістычных краін, у якіх налічваецца звыш мільярда людзей.

Развязаючы другую сусветную вайну, імперыялісты разлічвалі пахаваць сацыялізм. Але ў сапраўднасці пад абломкамі Гітлера і Мусаліні, а сацыялізм яшчэ больш трывала зацвердзіўся ў свеце.

Прамова М. С. Хрушчова была праслухана з вялікай увагай.

22 чэрвеня тысячы працоўных Мінска прыйшлі да падножжа абеліска на плошчы Перамогі. Ветэраны вайны, школьнікі, прадстаўнікі прадпрыемстваў, навуцальныя устаноў усклалі явкі і букеты кветак.

Маладым усюды ў нас дарога

НА ЗДЫМКАХ (зверху ўніз):
1. Практычныя заняткі па батаніцы на факультэце пачатковых класаў. 2. Жанравая сцэнка з рэ-

пертуару вечаера «Народ — творца мастацтва». 3. Інтэрнат № 1 Брэсцкага педінстытута.

Не заўсёды кату масленіца

У № 34 (519) вашай газеты мы прачыталі аб падазронай мітусні сяброў гэтак званай БНР, якія ў пагоні за лёгкай нажывай высунулі закон аб «нацыянальным падатку». Аб гэтым, з дазволу сказаць, скрыпце ўжо даўно ходзяць чуткі. Мы далучаемся да той ацэнкі, якая дадзена Лявонам Верашчакам гэтай новай абрамкавай грамаце і яе творцам.

Усім вядома, што «законы» рады БНР — гэта мыльныя бурбалкі. Папяровая абалонка хавае пустэчу, лапаюцца яны нават хутчэй, чым уздуваюцца. Для беларусаў, што жывуць у Заходняй Германіі і Францыі, Канадзе і ЗША, Абрамчык і яго хаўруснікі ўжо даўно не з'яўляюцца загадкай. Мы сёе-тое даведзілі аб «міністры фінансаў» Шыманцы і «сумленні» Калубовіча, аб выдавецкай дзейнасці Станкевіча, ганарарах Адамовіча ды прыбытках Стагановіча і іншых «міністраў» і «замагароў». Усе яны прагнуць грошай і хацелі б атрымаць падатак. Але, няхай нас прабачыць Лявон Верашчака, не ў гэтым галоўнае.

Самім творцам закона добра вядома, што няма дурных плаціць падатак у карысць бязважкіх істот. Пісала аб гэтым і бэнэраўская «Бацькаўшчына», што беларусы-эмігранты ўжо гадамі не плаціць звычайных ахвяраванняў. І калі б «радныя» самі верылі, што можна спагнаць падатак, з іх вярта было б толькі пасмяяцца.

Мроіва закона—бурбалкі—патрэбна найперш для таго, каб чыноўныя з БНР маглі сказаць: «Жывём на добрачынныя ахвяраванні суайчыннікаў...»

Не раз ужо было даведзена, што паны з рады БНР харчуюцца за кошт замежных разведкаў, амерыканскага камітэта ды Ватыкана. А хто корміць, той і на ланцугу трымае. К. Мярляк (а ён жа сам радны і яму лепш відаць) ва «Украінскіх вісцях» паказаў, перад кім стаяць на задніх лапках аўтары «закона». Але нейкая сіла націснула і на Мерляка. Цяпер ён маўчыць, як вады ў рот набраўшы, маўчыць, бо сам жа нядаўна гаварыў, што «лідэры» БНР не маюць ані самастойнасці, ані свабоды ды ўласнай мэты.

Бэнэраўскія верхаводы, каб хоць як-небудзь звесці канцы з канцамі і дагэдзіць сваім гаспадарам, носяцца па Заходняй Еўропе, як ачмурэлыя, з пагоняй, балбочуць аб неабходнасці «крыжовага паходу» супраць СССР. Які здзек: ад іх патрабуюць антынацыянальнай дзейнасці і ў той жа час вымушаюць рабіць гэта ў поўным нацыянальным абмундзіраванні. Значыць, і залаты ланцуг муляе шыю. Прымацаваным да яго і коць са стала гаспадара — знаходка. Але грызці яе трэба так, каб гэтага ніхто не бачыў. Дзеля гэтага і спатрэбіўся «закон» аб падатках. Хай сабе ніхто нічога і не плаціць, але затое створана

Радасныя і вясёлыя галасы юнакоў і дзяўчат кожную раніцу ажыўляюць аўдыторыі Брэсцкага педагагічнага інстытута. Зараз тут займаецца больш за дзевяцьсот будучых педагогаў. Хаця Брэсцкі педагагічны інстытут лічыцца маладой вун, але ён ужо мае сваю багатую гісторыю. Інстытут быў адкрыты пасля вайны ў 1945 г. і за час свайго існавання падрыхтаваў 1 677 настаўнікаў. У 1950 годзе Міністэрства асветы рэарганізавала настаўніцкі інстытут у педагагічны дзяржаўны інстытут.

За прайшоўшыя дзесяць год дыпламы аб заканчэнні педінстытута атрымалі 2 062 педагогі. Толькі ў гэтым годзе пойдучь працаваць у школы вобласці 194 выпускнікі. Сярод іх педагогі — фізікі, матэматыкі, географы, батанікі, золагі, літаратары, настаўнікі пачатковых класаў, выкладчыкі асноў тэхнікі і сельскай гаспадаркі ў школе і інш. І тут жа, на змену дыпломам прыдуць поўныя імкненні да ведаў першакурснікі. З новага навучальнага года за студэнцкія сталы сядуць калі трохсот навічоў.

Хто ж будучь гэтыя новыя? Мы гутарым з прарэктарам інстытута Андрэем Раманавічам Гарбачовым, ветэранам інстытута, які працуе тут з першых дзён існавання гэтай навучальнай установы. Андрэй Раманавіч паведамляе, што права паступаць у педінстытут маюць усе тыя, хто атрымаў сярэнюю або сярэнюю спецыяльную адукацыю. Вядома, сярод прынятых будучь былія воіны, работнікі школ, якія закончылі настаўніцкія інстытуты, моладзь з фабрык і заводаў, калгасаў і саўгасаў — усе тыя, хто жадае атрымаць вышэйшую адукацыю і мае схільнасць да работы педагога.

Дзяржава, як родная маці, клапаціцца аб сваіх выхаванцах. Больш сямісот студэнтаў жывуць у добраўпарадкаваным светлым інтэрнаце на галоўнай вуліцы Брэста — імя Леніна. Студэнты забяспечаны дзяржаўнай стыпендыяй. Апрача таго, інстытут выплачвае персанальныя стыпендыі імя У. І. Леніна і імя Я. Коласа.

У педінстытуце абсталяваны шматлікія кабінеты і лабараторыі, майстэрні, спартыўная прасторная зала, працуюць гурткі і секцыі, укамплектавана навішай навуковай і мастацкай літаратурай бібліятэка, якая толькі на сёння налічвае 124 тысячы кніг. Выкладчыкамі інстытута працуюць высокакваліфікаваныя людзі, сярод якіх кандыдаты навук, старшыя навуковыя супрацоўнікі, дацэнты, старшыя выкладчыкі.

Студэнцкія работы друкуюць-

бачнасць «узаконеных» прыбыткаў.

Вось жа гэтую праўду мы і хацелі далучыць да слухных думак Лявона Верашчакі, ды выказаць згоду з тым, што «закон» аб падатках, які відаць, не з'яўляецца прыкметай павышэння акцыяў рады БНР у яе апекуноў. Маўляў, долары цягнуць, а з саміх вас карысць, як з таго старога казла.

Хай жа на вечна мілай нашаму сэрцу Бацькаўшчыне ніхто не думае, што здраднікі і прайдзісветы з БНР маюць падтрымку ў сумленых беларусаў-эмігрантаў. Не заўсёды, як кажучь, кату масленіца. Нас спадар Абрамчык не ашукае.

Просім гэта пісьмо апублікаваць у вашай паважанай газеце.

З прывітаннем да вас
М. ЛАГАЦКІ.
[Ліст напісаны па даручэнню цэлага сяброўства беларусаў] ЗША.

ца ў навуковых часопісах Масквы, Ленінграда, Кіева... Асабліва значная работа праводзіцца гурткам фізіялогіі, якім кіруе кандыдат прыродазнаўчых навук Міхаіл Барысавіч Разумовіч. Сярод гурткоўцаў, з чымі работамі знаёмы за межамі Беларусі, вядомыя такія, як Л. Корзун, Н. Хітрык, І. Мішнюк, В. Марголін, С. Антанюк, А. Бялінчыкаў, В. Атараў і інш.

Студэнты літаратурнага факультэта друкуюцца ў газетках і літаратурных часопісах рэспублікі, выдаюць свой штогадовы інстытутскі часопіс «Маладыя галасы». А пры брэсцкай абласной газеце «Зара» маладыя літаратары з'яўляюцца самымі актыўнымі членамі літаратурнага аб'яднання. Інстытут часта наведваюць пісьменнікі Беларусі. Тут пабывалі М. Танк, Я. Брыль, У. Карпаў, А. Якімовіч, В. Быкаў і інш. Сустрэчы праходзяць вельмі цёпла. Прафесіяналы-пісьменнікі абменьваюцца творчым вопытам, маладыя літаратары Міцковіч Іван, Лопуць Сяргей, Калейчык Віктар, Мільнічук Іван, Жуковіч Вася, Кузьміцкая Галя нясуць на іх суд свае першыя творы.

А колькі радасці прыносяць вечары адпачынку студэнтаў. Такія тэматычныя вечары, як, напрыклад, «Народ — творца мастацтва», «Вечар лірычнай песні», юбілейныя вечары, прысвечаныя вучоным, літаратарам, вынаходнікам, развіваюць самадзейнасць студэнтаў. Студэнты дэманструюць на такіх вечарах сваё майстэрства, выступаюць з чытаннем уласных твораў. Гурткі мастацкай самадзейнасці (харавы, драматычны, дэкламатарскі і інш.) арганізуюць канцэрты, з якімі выступаюць перад сваімі таварышамі, на прадпрыемствах горада, у Брэсцкім Доме прафсаюзаў, у драматычным абласным тэатры, у калгасах і саўгасах вобласці, на аглядах і конкурсах мастацкай самадзейнасці.

Пры інстытуце працуе кафедра фізічнага выхавання, якую ўзначальваюць выкладчыкі з вышэйшай спецыяльнай адукацыяй. Студэнты-спартсмены маюць інстытутскі спортклуб «Буравеснік», больш шасцідзесяці спартсменаў інстытута з'яўляюцца членамі зборнай каманды горада Брэста, каля 50 — зборнай вобласці, тры студэнты ўваходзяць у зборную каманду Беларусі. Пры інстытуце працуе дзевяць спартыўных секцый (лёгка атлетка, баскетбол, велоспорт, фехтаванне, спартыўная і мастацкая гімнастыка, настольны тэніс і інш.). Каля шасцісот студэнтаў займаюцца ў іх. Два гады назад спартсмены інстытута атрымалі прасторную спартыўную залу, якая поўнасьцю ўкамплектавана спартыўным інвентаром. Студэнты-спартсмены за апошні час прынялі ўдзел у 48 спартыўных мерапрыемствах, а на студэнцкай спартыўна-навуковай раўнядзі ў мінулым годзе Брэсцкі педінстытут у сваёй падгрупе заняў першае месца.

Апрача ўсяго, студэнты дапамагаюць рабочым прадпрыемстваў у падрыхтоўцы да паступлення ў інстытут, прымаюць удзел у азеляненні і добраўпарадкаванні свайго горада і іншых мерапрыемствах.

Можна вас цікавіць асабістае жыццё студэнтаў? Вось мы размаўляем са студэнтам II курса літфака Васілём Жуковічам.

— Я пішу вершы. Таму і паступіў на літфак. Прафесія літаратара мне падабаецца. Дамітравіцкую сярэнюю школу Камянецкага раёна я закончыў у 1957 годзе, два гады працаваў на будоўлях, шукаў свайго героя. Ды аказалася, што ведаў у мяне з вераб'іны нос. Паступіў у інстытут. Вось цікавіць, ці былі студэнты з нашай вёскі да 1939 года? Аб гэтым я ўжо пытаў у свайго бацькі. Ён усміхнуўся і адказаў мне: «Ды гэта было б дзівам. За плугам праходзілі навуку». Зараз з нашых Дамітравічаў пяць педагогаў, два медыкі, аграном, які закончыў сельскагаспадарчую акадэмію ў Горках; толькі з адносіямі Гуцэвічаў вучацца ў інстытутах чатыры студэнты. За час вучобы я ўжо пабываў у Доме адпачынку, атрымаў турысцкую пудэўку на Нарач, забяспечаны дзяржаўнай стыпендыяй.

Студэнт В. Абрамовіч паступіў на фізіка-матэматычны факультэт пасля арміі. Зараз займаецца на трэцім курсе. В. Абрамовіч прышоў у інстытут, працаваўшы матэматыкам у Спораўскай сярэдняй школе Бярозаўскага раёна. Ён пакадаў пазнаць яшчэ больш, каб потым аддаць набыты ў інстытуце веды дапытлівым школьнікам.

Звярнуліся мы, нарэшце, і да студэнтаў, якія праз некалькі дзён закончаць інстытут і прыдуць у клас педагогамі. Гэта цалая армія работнікаў асветы. Мы пагаварылі з некаторымі выпускнікамі.

Барыс Зінкевіч пасля сканчэння педагагічнага вучылішча паступіў на літфак інстытута. У вайну ён страціў маці, хутка памёр і бацька. Савецкая дзяржава дала Барысу магчымасць вучыцца. Зараз Зінкевіч рыхтуецца да дзяржаўных экзаменаў і паедзе працаваць у Жабінкаўскую школу-інтэрнат Брэсцкай вобласці.

— Люблю прафесію педагога, — прызналася выпускніца Майя Малчанова, — хачу выхоўваць дзяцей. З задавальненнем еду на работу ў школу.

— Я б магла паступіць у любую вун, — адказала студэнтка V курса літфака Лёля Чарняўская, — але адчуваю прызвание педагога. І не памылілася — практыка ў школе пацвердзіла гэта...

І ва ўсіх выпускнікоў адно і тое ж жаданне — пайсці на работу ў школу, каб несці веды дзецям і мець задавальненне ад сваёй работы.

С. РАМАНОВСКИ,
студэнт V курса Брэсцкага педінстытута.

РАДЫСЬКІЕ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штотдзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу:

на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30;
на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін;
на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штотдзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскім часу:

з 19.30 да 20.30 на хвалі: 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў); 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў); 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскім часу на кароткіх хвалі 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў); 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў); 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, праспект імя Сталіна, 77. Дом друку, пакой № 20. Для пісьмаў (für Briefe): Minsk, Postbilsessfach № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ